

Vožnja automobila i demencija

INFORMATIVNI LIST OD ŠVEDSKOG CENTRA ZA DEMENCIJU

Bilkörning och demenssjukdom • faktablad på bosniska

Sposobnost mozga utiče na vožnju

Demencija je uzrokovana različitim bolestima i povredama mozga. Simptomi otežavaju razmišljanje, planiranje i komunikaciju.

Zaboravnost i poteškoće u orijentaciji često su rani znakovi. Pošto demencija obično dolazi postepeno, može biti teško primijetiti je u ranoj fazi.

Upozoravajući znakovi kod vozača

Mnogi ljudi s demencijom nemaju veće probleme s upravljanjem mjenjačem i papučicama. Simptomi demencije obično postaju primjetni tek u stresnim situacijama, kada treba obraditi veliku količinu informacija i brzo donijeti odluke. Takva situacija može biti vožnja u gustom saobraćaju ili na raskrsnici.

Demencija u ranoj fazi može se manifestovati na različite načine u saobraćaju. Neki od upozoravajućih znakova su:

- ne prilagođava brzinu saobraćaju
- zaboravlja isključiti pokazivače smjera ili brisače
- ne primjećuje druge učesnike u saobraćaju
- poteškoće u pronalaženju puta

Demencija uključena u mnoge nesreće

Istraživanja pokazuju da više od polovine vozača koji poginu u saobraćaju starijih od 65 godina imaju promjene u mozgu koje ukazuju na demenciju. Većina njih vjerovatno nije pokazivala ozbiljne simptome. Vozači s demencijom ne ugrožavaju samo svoj život, već i živote drugih.

Rana dijagnoza je važna

Kontaktirajte ljekara što prije ako sumnjate na demenciju. Važno je obaviti pregled rano kako bi se dobila tačna dijagnoza, pomoć i liječenje.

Istražuje medicinske prepreke

Ljekar također istražuje postoje li medicinske prepreke za vožnju automobila. Kada se procijeni

da je to slučaj, ljekar je dužan prijaviti to Transportnoj agenciji koja zatim donosi odluku o daljnjem posjedovanju vozačke dozvole. Ako osoba smatra da je odluka Transportne agencije pogrešna, može se žaliti sudu.

Šta kaže zakon?

U principu, zabranjeno je voziti automobil ako imate dijagnozu demencije. U izuzetnim slučajevima, blaga demencija može biti povezana s daljnjim posjedovanjem vozačke dozvole za osobni automobil, ako se simptomi ne smatraju opasnim za sigurnost u saobraćaju. U takvim slučajevima, ljekar treba ponovo procijeniti sposobnost osobe za vožnju unutar jedne godine.

Osjetljivo pitanje

Gubitak prava na vožnju automobila često je osjetljivo pitanje, povezano sa samopouzdanjem i slobodom kretanja. Stoga bi i osoba koja je direktno pogođena i njeni bližnji trebali biti uključeni u diskusiju o vožnji i posjedovanju vozačke dozvole.

Više informacija

Propisi i opći savjeti Transportne agencije o medicinskim zahtjevima za posjedovanje vozačke dozvole itd.

(Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om medicinska krav för innehav av körkort m.m. TSFS 2010:125) • www.transportstyrelsen.se

© Svenskt Demenscentrum

Više informativnih listova na bosanskom jeziku može se preuzeti sa web stranice Svenskt Demenscentrum: www.demenscentrum.se/bs

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, (08) 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se

Bilkörning och demenssjukdom

FAKTABLAD FRÅN SVENSKT DEMENSCENTRUM

Hjärnans förmåga påverkar körningen

Demenssjukdom beror på olika sjukdomar och skador i hjärnan. Symtomen gör det svårare att tänka, planera och kommunicera.

Glömska och svårigheter att orientera sig är ofta tidiga tecken. Eftersom demenssjukdom brukar komma smygande kan den vara svår att uppmärksamma i ett tidigt skede.

Varningstecken hos bilförare

Många personer med demens har inga större problem med att hantera växelspak och pedaler. Demenssymtomen brukar bli märkbara först i stressiga situationer, när man ska bearbeta en stor mängd information och snabbt fatta beslut. En sådan situation kan vara körning i tät trafik eller vägkorsning.

Demenssjukdom i tidig fas kan yttra sig på olika sätt i trafiken. Några varningstecken är:

- anpassar inte hastigheten efter trafiken
- glömmer att stänga av blinkers eller vindrutetorkare
- observerar inte medtrafikanter
- svårigheter att hitta – kör ofta vilse

Demens inblandat i många olyckor

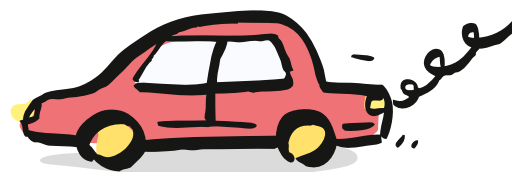
Forskning visar att mer än hälften av de bilförare som omkommer i trafiken och är äldre än 65 år har förändringar i hjärnan som tyder på demenssjukdom. De flesta av dem har sannolikt inte uppvisat några allvarliga symtom. Bilförare med demenssjukdom riskerar inte bara sitt eget liv utan även andras.

Tidig diagnos viktig

Kontakta en läkare snarast vid misstanke om demenssjukdom. Det är viktigt att få till stånd en undersökning tidigt för att få rätt diagnos, hjälp och behandling.

Utredar medicinska hinder

Läkaren utredar även om det finns medicinska hinder för bilkörning. När så bedöms vara fallet är läkaren skyldig att anmäla detta till Transportstyrelsen som sedan fattar beslut om fortsatt körkortsinnehav. Om personen i fråga anser att Transportstyrelsens beslut är felaktigt kan det överklagas till domstol.

Vad säger lagen?

I princip är det förbjudet att köra bil om man har en demensdiagnos. I undantagsfall kan lindrig demenssjukdom förenas med fortsatt körkortsinnehav för personbil, om symtomen inte bedöms påverka trafiksäkerheten. I sådana fall ska läkaren pröva personens körkortslämplighet på nytt inom ett år.

En känslig fråga

Att inte längre få köra bil är ofta en känslig fråga, kopplad till självkänsla och frihet att ta sig dit man vill. Därför bör både personen som direkt berörs och dennes anhöriga finnas med i diskussionen kring bilkörning och körkortsinnehav.

Mer information

Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd om medicinska krav för innehav av körkort m.m. (TSFS 2010:125) • www.transportstyrelsen.se

2025 • Svenskt Demenscentrum ©

Fler faktablad på olika språk kan skrivas ut från Svenskt Demenscentrums webbplats:
www.demenscentrum.se/Faktablad

Svenskt Demenscentrum

Svenskt Demenscentrum, Sveavägen 155, 113 46 Stockholm, 08 - 690 58 00, info@demenscentrum.se

www.demenscentrum.se